माहारनिर्मुक्तानन्नन् प्रतिदिनं ददानू । मासेन तद्-
माप्नोति यत्किञ्चिन्मनसेच्छति । गोमतीञ्च तथा विद्यां
सायं प्रातस्तथा जपेत् । गोलोकमाप्नोति नरोनात्र
कार्या विचारणा । उपर्युपरि सर्वेषां गवां लोकः प्रकी-
र्त्तितः । निवसन्ति सदा यत्र गावस्त्वाकाशगा दिवि ।
विमानेषु विचित्रेषु हतेष्वप्सरसाङ्गणैः । किङ्किणी-
जालचित्रेषु वीणासु रचनादिषु । सदा कामफला
नद्यः क्षीरपायसकर्दमाः । शीतलामलपानीयाः सुव-
र्णसिकतास्तथा । पुष्करिण्यः शुभास्तत्र वैदूर्यकमलो-
त्पलाः । मानसी च तथा सिद्धिस्तत्र लोके ध्रुवोत्तम ।।
तन्तु लोकं नरा यान्ति गवां भक्त्या न संशयः । गो-
मतीं कीर्त्तयिष्यामि सर्वपापप्रणाशिनीम् । तान्तु मे
गदतो विप्र ! शृणुष्व सुसमाहितः । गावः सुरभयो
नित्यं गावो गुग्गुलुगन्धिकाः । गावः प्रतिष्ठा भूतानां
गावः स्वस्त्ययनं परम् । अन्नमेव परं गावो देवानां ह-
विरुत्तमम् । पायन्तं सर्वदेवानां रक्षन्ति च वहन्ति च ।
हविषा मन्त्रपूतेन तर्पयन्त्यमरान् दिवि । ऋषीणाम-
ग्निहोत्रेषु गावो होमनियोजिताः । सर्वेषामेव भू-
तानां गावः शरणमुत्तमम् । गावः पवित्रं परमं गावो
मङ्गलमुत्तमम् । गावः स्वर्गस्य सोपानं गावोधन्याः
सनातनाः । नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य एव
च । नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः ।
ब्राह्मणाश्चैव गावश्च कुलमेकं द्विधा कृतम् । एकत्र
मन्त्रास्तिष्ठन्ति हविरेकत्र तिष्ठति । देवब्राह्मणगो-
साधुसाध्वीभिः सकलं जगत् । धार्यते वै सदा तस्मात्
सर्वे पूज्यतमा मताः । यत्र तीर्थे सदा गावः पिबन्ति
तृषिता जलम् । उत्तरन्त्यथ वा येन, स्थिता तत्र सर-
स्वती । गवां हि तीर्थे वसतीह गङ्गा पुष्टिस्तथासां
रजसि प्रवृद्धा । लक्ष्मीः करीषे प्रणतौ च धर्मस्तासां
प्रणामं सततञ्च कुर्यात्" । भविष्यपुराणे "ब्रह्मोवाच
गामालभ्य नमस्कृत्य कुर्याद्यस्तु प्रदक्षिणम् । प्रदक्षिणी
कृता तेन सप्तद्वीपा वसुन्धरा । गवां हुङ्कारशब्देन
दृष्टिपातेन सत्तम ! । पापं प्रणश्यते यस्मात्तस्मात्पश्यत्
स्पृशेच्च ताः । कुतस्तस्य भवेत्पापं यस्य विभूषि-
तम् । सततं बालवत्साभिरर्जुनीभिरलङ्कृतम् । या-
वत्तीर्थानि मेदिन्यामासमुद्रं सरांसि च । गवां शृङ्गो-
दकस्नानकर्त्तां नार्हन्ति षोडशीम् । गवामस्थि न
लङ्घेत न ऋते गन्धं न वर्जयेत् । यावदाघ्राति तद्गन्धं
तावत् पुण्येन युज्यते । गवां कण्डूयनं धन्यं गोप्रदा-
नफलप्रदम् । तुल्यं गोशतदानस्य भयरोगादिपाल-
नम् । तृणोदकादिसंयुक्तं यः प्रदद्याद्गवाह्निकम् । कपि-
लाशतदानस्य फलं विद्यान्न संशयः । पञ्चभूते ! शिवे !
पुण्ये ! पवित्रे ! सूर्यसम्भवे ! । प्रतीच्छेदं मया दत्तं
सौरभेयि ! नमोऽस्तु ते । बहुना च किमुक्तेन गावः
पाल्याः प्रयत्नतः । गावोदेवास्तथा रक्ष्याः पूज्या या-
ह्याश्च सर्वशः । गां वै ये ताडयन्तीह सर्वलोकस्य मातरम् ।
ते यान्ति रौरवं नाम नरकं नात्र संशयः । ताडये-
द्यस्तु वै मोहात् यो वा कश्चिन्नराधमः । स गच्छेन्न-
रकं घोरं सम्मोडकमिति श्रुतिः । आयान्तीं हन्तु-
कामां यः सौरभेयीं विभावरीम् । क्षम मातरिति
ब्रूयात् स याति परमं पदम्" । वराहपुराणे 'यम-
उवाच गावः पवित्रं मङ्गल्या देवानामपि देवता । य-
स्ताः शुश्रूषते भक्त्या स पापेभ्यः प्रमुच्यते । याव-
ज्जीवं कृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति । ताम्रभाण्डेनो-
द्धृतं तोयं मूर्ध्ना गृह्णाति यो नरः । शरत्सु ह्युप-
जातेभ्यः स पापेभ्यः प्रमुच्यते । प्रस्रवे यो गवां स्नायात्
रोहिण्यां मानवो भुवि । सर्वपापकृतान् दोषान् दह-
त्याशु न संशयः । धेनोस्तनाद्विनिष्क्रान्तां धारां क्षीरस्य
यो नरः । शिरसा प्रतिगृह्णीयात्स पापेभ्यः प्रमु-
च्यते" । आधिकं तत्रिशब्दे २२०१।२ पृ० दर्शिते हरित-
परासरवाक्ये द्रष्टव्यम् ।

गोपवन न० गोपप्रधानं वनं शाक०त० । गोपभूयिष्ठे
वने तत्र भवः विदा० अञ् । गौपवन तत्र भवे त्रि०
"सकच्छेषमहालेयमबालेयमकाद्रवेयमशौभ्रेयमवामरथ्यम-
गौपवनम्" कात्या० १०।२।२१ सोऽभिजनोऽस्य विदा०
अञ् । गौपवन पितादिक्रमेण तत्र वासिजने तस्य
गोत्रापत्यम् अन्टध्यानन्त्र्यं विदा० अञ् । तद्गोत्रापत्ये
बहुषु तस्य लुक् । गोपवना गोपवनस्यपुरुषापत्येषु ।

गोपवनादि बहुत्वे गोत्रप्रत्ययस्य लुग्निमित्ते शब्द-
गणे स च गणः पा० ग० उक्तो यथा ।
गोपवन शिप्रु विन्दु भाजन अश्वावतान श्यामाक श्या-
मक शत्रापर्ण विदाद्यन्तर्गणोऽयम् । गोपवन शिप्रु विन्दु
भोगक भाजन शमिक अश्वावतान शत्रामाक शत्रामक
शत्रावलि शत्रापर्ण हरितादिश ।
हरित किन्दाश वह्नाख अर्कलूष बध्योग' विष्णु हृद
प्रतिबोध रथीतर रथन्तर । गविष्ठिर निषाद शवर